

Marica Škorjanec

ŠKRATOM NA POT

Nekateri ljudje se nikoli zares ne poslovimo od svojega otroštva. Ostaja neločljiv del naše osebnosti, čudežni samotni otok, kamor se zatekamo v stiski, v nevarnosti, kadar nas teži breme vsakdanjika, samo da bi prestregli sončni žarek, ki bi za trenutek presvetlil mračno resničnost. Ta presvetlitev ni zavesten proces, izzove ga lahko srečanje z že videnim, ob besedi, ki jo izreče otrok, ki začenja odkrivati svet. Proustova magdalenica, pomočena v jutranji čaj, odgrinja plast za plastjo davna občutja in dojemanja.

Pesmi škratov v žitu niso napisane ali narejene za otroke, da bi jim všečno cingljale v ušesih in jih žgečkale pod brado: buc buc, da bi jih prisilile k smehu. Otroci premorejo mnogo širši razpon čustev in dojemajo veliko več, kot jim to skušajo dopovedati smešne risanke z nasprotji med malimi in velikimi, zvijačnimi in nerodnimi. Spomnimo se koketne Sneguljčice, malopridnih škratov, pobebljenih Telebajskov, služaste Bibe in bedasto všečne lokomotive Franček. Kot zgodnja priprava na turbofolk.

Naslov knjige *Škrati v žitu* sem povzela po pripovedi stare matere-mamike, ki mi je pokazala valovanje visokega žita in mi razložila, da po njivi škrati valijo kolače kruha.

Večina pesmi je nastala pred tremi leti (pred pomladjo 2002), ko ni in ni hotela priti pomlad. Skozi okno se je do mize prikradlo nekaj poznofebruarskega sonca, zagledala sem potok v Polhograjskih Dolomitih na poti proti Katarini, mačice in kopneče lise snega.

Dveletni Bor je med mojim obiskom iztegnil ročico proti terasi, kamor se je zatekla tuja mačka, in zaklical: »Maka, Maka!« To je bil povod za pesem *Muca Maka*.

S sosedovo Tino, osemletno deklico, sva se pogovarjali o pustu. Ko sem jo vprašala, kako se bo našemila, mi je odgovorila: »Jaz bom banka. Sedela bom na velikem stolu in štela denar!« Iz tega je nastala pesem *Maškare* z vrvežem našemljenih otrok in s prizorom belih vil, ki so kar nekaj let zapored pridirjale v našo predmestno ulico, to so bili fantje, oblečeni v bele obleke, s tančicami na štrlečih laseh, obuti pa v zimske škornje.

Srake so same napisale svojo pesem. Opazovala sem par, ki si je znašal gnezdo med smrekovimi vejami na našem vrtu; njihova zgovorna hrupnost me je spomnila na nekatere znanke ...

Mišji raj se dogaja v naši stari hiši na Benediškem vrhu. Tudi maček Pino je resničen. Čeprav so miške v

smrtni nevarnosti, se ta ublaži v sen o poletju.

Spomin na veliko nemško knjigo pravljic, ki mi jo je – šestletni – prinesla mama po smrti mlade gospe, ki je bila nekoč deklica in je to debelo knjigo dobila od svojih staršev, mi je obudil melodijo in občutje minevanja lepote in upanja v ponovno prebujenje. Anderse-
nove *Rožice male Ide ...*

Pesem *Igre* zajema najrazličnejše trenutke otroštva, od pustolovsko igri-

vih, igranja najrazličnejših vlog, do nekoliko utrujene zasanjanosti.

Žitni škrti ničesar ne učijo, nočejo biti vsiljivi ne hrupni. Nočejo strašiti otrok, tudi Beli možički so le prijazni spremljevalci v deželo sanj, grozoviti zmaj pa je bitje, ki potrebuje otrokovo zaščito, da se ne bi prehladil.

Urbano ali ruralno? Oboje – pri nas pač ni velemest, od glavnega mesta do potoka je le korak, mesto pa se je preselilo tudi na deželo.